

Мирослава Газдик, здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) Мукачівського державного університету

СТРУКТУРА, КОМПОНЕНТИ, КРИТЕРІЇ СФОРМОВАНOSTI ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОПЕРАТОРІВ З ОБРОБКИ ІНФОРМАЦІЇ ТА ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

У статті проаналізовано проблему професійної підготовки майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. З'ясовано, що формування професійної компетентності майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення у процесі фахової підготовки залежить від упровадження цілей й змісту професійної (професійно-технічної) освіти, умов навчання та виховання майбутніх фахівців, соціальних потреб суспільства. Обґрунтовано, що впровадження виявлених компонентів (мотиваційно-цільовий; когнітивно-пізнавальний; особистісно-результативний; практично-діяльничий) та визначених відповідних критеріїв уможливить досягнення сформованості професійної компетентності майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення у процесі фахової підготовки.

Ключові слова: професійна (професійно-технічної) освіта; освітній процес; структура; компоненти; критерії; професійна компетентність; майбутні оператори з обробки інформації та програмного забезпечення.

Лит. 12.

Myroslava Gazdyk, Applicant of the Third (Educational and Scientific) Level of Higher Education Specialty 015 "Vocational Education (by specialization)" Mukachevo State University

STRUCTURE, COMPONENTS, CRITERIA OF PROFESSIONAL COMPETENCE FORMATION OF FUTURE INFORMATION PROCESSING AND SOFTWARE OPERATORS

The article analyzes the problem of professional training of future information processing and software operators in professional (vocational and technical) education institutions. It has been found that in today's realities of the educational process of professional (vocational and technical) education, new approaches to improving the professional training of future information processing and software operators are emerging. As a result, the requirements for the intellectual and competence level of highly qualified workers, their professional skills and creative abilities are growing significantly. It is noted that the training of future information processing and software operators in the system of professional (vocational and technical) education is connected with the development of cognitive activity, general culture, the creative potential of their personal qualities, purposeful professional competence and the acquisition of intellectual, scientific, professional skills and skills for full professional activity and competitiveness in the information society. It is determined that the professional competence of highly qualified workers is an indicator of the development and self-development of subjects of education, a manifestation of their professional culture, the basis of professional skill, a factor of successful socialization and adaptation according to the requirements and needs of the current society. It was revealed that the formation of professional competence of future information processing and software operators in the process of professional training depends on the implementation of the goals and content of professional (vocational and technical) education, conditions of training and education of future specialists, and social needs of society. It was found that the preparation of future information and software processing operators for future activities in the conditions of competence training is a prerequisite for the formation of their professional competence. It is concluded that the formation of the professional competence of future information processing and software operators in the process of professional training depends on the implementation of the goals and content of professional (vocational and technical) education, the conditions of training and education of future specialists, and the social needs of society. It is substantiated that the implementation of the identified components (motivational-target; cognitive-cognitive; personal-resultative; practical-active) and the determined relevant criteria will enable the professional competence of future information and software processing operators to be achieved in the process of professional training.

Keywords: professional (vocational and technical) education; educational process; structure; components; criteria; professional competence; future information processing and software operators.

Постановка проблеми. На сучасному етапі в Україні проходить процес реформування вітчизняної системи освіти та інтеграції в європейське співтовариство, зумовлений розвитком науки й техніки та інформатизації суспільства. Нині такі процеси повинні сприяти розвитку майбутніх фахівців, оснастити їх профе-

сійними компетентностями, зумовити потребу в безперервній освіті впродовж життя. У Національній доктрині розвитку освіти України у ХХІ ст., Національній стратегії розвитку освіти в Україні, Державній національній програмі "Освіта" (Україна ХХІ століття), Національній рамці кваліфікацій, Законах України "Про освіту" й "Про Національну

програму інформатизації” виділено пріоритети державної політики щодо національної освіти, серед яких: “формування національних і загальнолюдських цінностей; інтеграція освіти і науки; розвиток системи безперервної освіти впродовж життя; розробка і запровадження освітніх інноваційних технологій; інтеграція української освіти в європейський та світовий інформаційний простір” [1; 4; 5; 6; 8; 13].

У сьогоднішніх реаліях освітнього процесу професійної (професійно-технічної) освіти з’являються нові підходи до удосконалення фахової підготовки майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення. Унаслідок цього істотно зростають вимоги до інтелектуального й компетентнісного рівня висококваліфікованих робітників, їх професійної майстерності та творчих здібностей. Через це одним із важливих критеріїв їх професіоналізму у сфері обробки інформації та програмного забезпечення постає професійна компетентність щодо пошуку інформації у сучасних мережах, інформаційної готовності до роботи з відповідним системним і програмним забезпеченням, технічною базою, інформаційними системами, великими даними, хмарними освітніми застосунками, програмними цифровими й експертними системами, інтернет речей, робототехнікою, 3D-друком, віртуальною та доповненою реальністю, супроводженням і захистом освітньо-цифрових комплексів й інформації, розробкою вебсайтів, розміщенням контенту та супроводу онлайн-ових застосунків тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та методичні засади професійної підготовки та розвитку особистості майбутніх фахівців є предметом дослідження широкого кола вітчизняних науковців, серед них: В. Бойчук, С. Гончаренко, І. Зязюн, А. Литвин, Л. Лук’янова, В. Манько, Н. Ничкало, Н. Ничкало, О. Савченко, С. Сисоева, Л. Сліпчишин та ін.; філософські засади підготовки майбутніх фахівців студіювали – В. Биков, В. Лапінський, М. Лапчик, С. Овчарова, В. Радул та ін.; питання інформатизації освіти та застосування цифрових технологій у процесі фахової підготовки висвітлювали – В. Биков, Р. Гуревич, М. Жалдак, М. Кадемія, Н. Морзе, Ю. Рамський, С. Семеріков, О. Співаковський, О. Спірін, Ю. Триус та ін.; питання підготовки до професійної діяльності майбутніх фахівців у закладах професійної (професійно-технічної) освіти аналізували: Т. Вакалюк, С. Жуковський, О. Кіяшко, М. Мілохіна, С. Овчаров, І. Ратинська, О. Романишина, Я. Сікора, М. Швецький та ін.; педагогічні основи формування професійної компетентності майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення у процесі фахової підготовки вивчили: М. Бирка, Р. Гуревич, І. Ратинська та ін.

Метою статті є теоретичне обґрунтування структури, компонентів, критеріїв сформованості про-

фесійної компетентності майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення. Завдання дослідження: 1. Теоретично обґрунтувати основи формування професійної компетентності майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення до професійної діяльності у процесі фахової підготовки. 2. Виявити компоненти, критерії професійної компетентності майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення у процесі фахової підготовки. 3. Охарактеризувати компоненти сформованості професійної компетентності майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення.

Виклад основного матеріалу. Підготовка майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення у системі професійної (професійно-технічної) освіти пов’язана з розвитком пізнавальної активності, удосконаленням загальної культури, творчим потенціалом їх особистісних якостей, цілеспрямованим формуванням професійної компетентності і надбанням інтелектуальних, наукових, фахових умінь й навичок до повноцінної майбутньої діяльності та конкурентоздатності в інформаційному суспільстві. Професійна компетентність висококваліфікованих робітників є індикатором розвитку й саморозвитку суб’єктів освіти, проявом їх фахової культури, базисом професійної майстерності, фактором успішної соціалізації і адаптації згідно з вимогами вимог і потребами нинішнього суспільства.

Ми послуговуємося дослідницькими пошуками Н. Ничкало, яка вважає, що “професійна компетентність досягається шляхом розвитку особистості в системі професійно-технічної освіти, яка пов’язана з формуванням на базі загальної освіти таких професійно значимих для особистості і суспільства якостей, які дозволяють людині найбільш повно реалізувати себе в конкретних видах трудової діяльності, що відповідають суспільно необхідному розподілу праці, ринковим механізмам стимулювання найбільш продуктивного і конкурентоздатного функціонування робітника тієї чи іншої кваліфікації й профілю” [9, 138–144].

Формування професійної компетентності майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення у процесі фахової підготовки залежить від запровадження цілей й змісту професійної (професійно-технічної) освіти, умов навчання і виховання майбутніх фахівців, соціальних потреб суспільства. Вважаємо, що визначальною є підготовка майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення до майбутньої діяльності в умовах компетентнісного навчання, що виступає передумовою формування їх професійної компетентності. У своєму подальшому науковому пошуку ми вважаємо за необхідне детально вивчити конструкцію досліджуваного феномена з метою результативного формування професійної компетентності

СТРУКТУРА, КОМПОНЕНТИ, КРИТЕРІЇ СФОРМОВАНOSTІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОПЕРАТОРІВ З ОБРОБКИ ІНФОРМАЦІЇ ТА ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення у процесі фахової підготовки. Провівши теоретичний аналіз науково-педагогічних джерел із означеної вище проблеми та особливостей такої підготовки дійшли висновку, що суттєве значення матимуть такі взаємопов'язані й взаємозалежні компоненти: *мотиваційно-цільовий; когнітивно-пізнавальний; особистісно-результативний; практично-діяльнісний.*

Грунтуючись на результатах теоретичного аналізу науково-педагогічних джерел із проблеми дослідження та на основі власних теоретичних напрацювань, охарактеризуємо компоненти, які сприятимуть сформованості професійної компетентності майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення у процесі фахової підготовки.

Мотиваційно-цільовий компонент охоплює системотвірні елементи освітнього процесу та індивідуальні потреби майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення у процесі фахової підготовки, передбачає потреби й прагнення особистісно-професійного зростання та усвідомлення необхідності формування професійної компетентності. На думку О. Кіяшко, мотивація спонукає до отримання нових знань, які трансформуються у пізнавальну цінність і детермінують у процесі мотивації у потребу, сприяючи отриманню нових знань й залученню до якісно нової діяльності [7, 20].

Мотиваційно-цільовий компонент характеризується критерієм, який передбачає стимуляцію інтересу до освітнього процесу, специфіку цілепокладання до оволодіння професійними вміннями і практичними навичками діяльності, стійкий інтерес досягнення особистісної й суспільної значущості, усвідомлення потреб виконання своїх професійних обов'язків і завдань, позитивних внутрішніх мотивів до підвищення інтересу самовираження, самовдосконалення, самореалізації. Для цього компонента виділено критерій – усвідомлення потреб, прагнень готовності майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення до професійної діяльності.

Когнітивно-пізнавальний компонент виражає інтегративну характеристику зацікавленості оволодіння теоретичним та практичним контентом освітньої діяльності, передбачає стійку здатність майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення до підвищення загальної культури й професіоналізму у процесі фахової підготовки, виступає сумарною функцією когнітивної й рефлексивної складових комплексної готовності до виконання професійної діяльності, виражає сформованість ґрунтовних і вузькоспеціалізованих компетенцій, здатних підвищувати професійну компетентність здобувачів освіти. У публікації І. Ратинська зазначає, що “рівень розвитку когнітивного компонента

професійної компетентності в майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення визначається повнотою, глибиною, системністю знань в сфері професійного спілкування” [10, 106–107].

Для когнітивно-пізнавального компоненту, характерним є критерій, який визначається набуттям комплексної системи умінь і навичок до майбутньої професійної діяльності у процесі фахової підготовки, стійким інтересом науково-пізнавальної діяльності на удосконалення професійно-спрямованих знань. Для цього компонента виділено критерій – сформованість пізнавальної активності майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення у процесі фахової підготовки.

Особистісно-результативний компонент визначає сформованість у майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення надбань належного виконання професійних завдань, упроваджує актуалізацію особистісної фахової майстерності відповідно до потреб і вимог професії, результативно підвищує загальноосвітній і фаховий рівні у процесі підготовки, розвиває особистісні та професійні характеристики, сприяє сформованості особистісно-значущих якостей на оволодіння професійної компетентності у процесі фахової підготовки. За баченням В. Свиридока, особистісний компонент передбачає надбання компетентностей відповідно до власних потреб і мотивів, а також потреб роботодавців, та розвиває усвідомлену здатність до самоорганізації й сприяє систематичному самоконтролю і саморозвитку [12, 85]. Як зазначає Ю. Вінюк, результативний компонент виступає мірилом виявлення результатів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців і передбачає корекцію й аналіз готовності до професійної діяльності [3, 44–45].

Для особистісно-результативного компонента характерним є критерій, який визначається спрямованістю майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення на оволодіння професійною компетентністю у процесі фахової підготовки, надбання теоретичних й практичних умінь до діяльності, наявності особистісної мобільності для результативного досягнення професійних цілей, уможливлення об'єктивного оцінювання особистісного росту педагогічної майстерності. Для такого компонента виділено критерій – розвиненість провідних значущих якостей для досягнення особистісних і професійних результатів.

Практично-діяльнісний компонент являє собою систему цілеспрямованих внутрішньомотивованих надбань до виконання майбутньої діяльності, взаємозумовленостей професійної підготовленості у процесі вивчення фахових дисциплін, здібностей акумулювати та продукувати високу результативність у процесі фахової підготовки, значущих особистісних і професійних чинників до виконання зав-

СТРУКТУРА, КОМПОНЕНТИ, КРИТЕРІЇ СФОРМОВАНOSTІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОПЕРАТОРІВ З ОБРОБКИ ІНФОРМАЦІЇ ТА ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

дань, практичних станів готовності компетентнісного застосування набутих вмій і навичок до фахової діяльності. Цей компонент привносить ефективність й готовність практичного застосування фахових надбань, спрямованих на сформованість професійної компетентності майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення у процесі фахової підготовки.

У цьому контексті О. Бойцун зазначає, що діяльнісний компонент має значний вплив на формування професійної компетентності майбутніх фахівців у процесі фахової підготовки із мобілізацією й актуалізацією професійних знань, умій і навичок, адаптації до вимог професійних ролей та умов діяльності [2, 76]. У дослідженнях І. Ратинська обумовлює практичний компонент як “стрижневий аспект досвіду майбутнього фахівця видової своєрідності у різноманітних сферах реалізації активності особистості” [11, 5–6].

Для практично-діяльнісного компоненту характерним є критерій, який визначається: оволодінням значущими особистісними характеристиками на досягнення високої результативності у процесі фахової підготовки, практичної готовності до виконання фахових обов’язків і завдань, наявністю професійних компетентностей до здійснення майбутньої діяльності. Для цього виділено критерій – наявність сформованих професійних умій і навичок до результативного виконання професійної діяльності.

Структура сформованості професійної компетентності майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення у процесі фахової підготовки розкривається як єдність чотирьох компонентів: мотиваційно-цільового, когнітивно-пізнавального, особистісно-результативного, практично-діяльнісного. Названа проблема є досить складною і зумовлена тим, що сформованість професійної компетентності майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення є інтегративним надбанням, що поєднує різноманітні багатфакторні аспекти.

Висновки та перспективи подальших досліджень. На основі аналізу психолого-педагогічної літератури з проблеми формування професійної компетентності майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення у процесі фахової підготовки з’ясовано, що проблема підготовки кваліфікованих робітників за такою освітньою програмою – це можливість привести у відповідність науку й освіту до соціальних потреб населення України й Національної рамки кваліфікацій, професійної готовності майбутніх суб’єктів освіти з кваліфікованим умінням і професійною компетентністю виконання фахових завдань і швидкою адаптацією до змін у майбутній діяльності у відповідності професійної кваліфікації. У процесі дослідження сформованості професійної компетентності май-

бутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення у процесі фахової підготовки було виявлено компоненти (мотиваційно-цільовий, когнітивно-пізнавальний, особистісно-результативний, практично-діяльнісний) та визначено відповідні критерії такого процесу. Орієнтуючись на таке дослідження, важливою проблемою постає з’ясування педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення у процесі фахової підготовки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бодак В., Пантук Т., Пантук М., Гамерська І. Глобалізація та інтеграція освіти України як індикатори її оптимізації і розвитку. *Молодь і ринок*. Щомісячний науково-педагогічний журнал. Дрогобич, 2021. № 11–12, С. 6–11.
2. Бойцун О.Б. Технологія підготовки студентів коледжу технічного профілю до застосування інформаційних технологій у професійній діяльності: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04; Вінницький держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. Вінниця, 2009. 168 с.
3. Витюк Ю.В. Модель формування професійної компетентності майбутніх психологів у ВНЗ. *Вісник Черкаського університету. Серія: “Педагогічні науки”*, 2018. Вип. 8. С. 42–48.
4. Державна національна програма “Освіта” (Україна ХХІ століття). Постанова від 03.11.1993 № 896. Київ: Райдуга, 1994. 53 с.
5. Закон України “Про Національну програму інформатизації”. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=74%2F98-%E2%F0>.
6. Закон України “Про освіту”. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
7. Кіяшко О.О. Інноваційні педагогічні технології підготовки молодших спеціалістів у вищих навчальних закладах І–ІІ рівнів акредитації: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04; Луганськ, 2001. 20 с.
8. Національна доктрина розвитку освіти України в ХХІ ст. Київ: Шкільний світ, 2001. 24 с.
9. Ничкало Н.Г., Вайс Ю., Сімак А. та ін. Професійна освіта і навчання: проблеми взаємозв’язку з ринком праці. *Формування широкої кваліфікації робітників. Вклад ПТО у розвиток трудового потенціалу ХХІ століття*: зб. матер., підгот. у рамках реалізації укр.-нім. проєкту “Підтримка реформи професійно-технічної освіти в Україні”. ТОВ “Видавництво “Аспект-Поліграф”, 2007. С. 134–148.
10. Ратинська І.О. Структура і стан сформованості професійної компетентності майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення в процесі підготовки в коледжі. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*: збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / ред. кол.: Безлюдний О.І. (гол. ред.) та інші. Умань: ВПЦ “Візаві”, 2017. Вип. 57. С. 104–111.
11. Ратинська І.О. Формування професійної компетентності майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення в процесі вивчення економічних дисциплін: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04; Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування. Рівне, 2018. 21 с.

СТРУКТУРА, КОМПОНЕНТИ, КРИТЕРІЇ СФОРМОВАНOSTI ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОПЕРАТОРІВ З ОБРОБКИ ІНФОРМАЦІЇ ТА ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

12. Свиридюк В.В. Формування професійної компетентності майбутніх електромонтерів з ремонту та обслуговування електроустаткування у процесі фахової підготовки в закладах професійно-технічної освіти: дис. ... канд. пед. наук: 011 "Освітні, педагогічні науки"; Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. Умань, 2021. 321 с.

13. Указ Президента України "Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року": від 25.06.2013, № 344/2013. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.

REFERENCES

1. Bodak, V., Pantiuk, T., Pantiuk, M. & Hamerska, I. (2021). Hlobalizatsiia ta intehtatsiia osvity Ukrainy yak indykatory yii optymizatsii i rozvytku [Globalization and integration of Ukrainian education as indicators of its optimization and development]. *Youth & market*. Drohobych, No. 11–12, pp. 6–11. [in Ukrainian].

2. Boitsun, O.B. (2009). Tekhnolohiia pidhotovky studentiv koledzhu tekhnichnoho profilu do zastosuvannia informatsiinykh tekhnolohii u profesiinii diialnosti [The technology of training college students of a technical profile for the use of information technologies in professional activities]. *Candidate's thesis*. Vinnytsia, 2009. 168 p. [in Ukrainian].

3. Vintiuk, Yu.V. (2018). Model formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh psykholohiv u VNZ [Model of formation of professional competence of future psychologists in universities]. *Herald of Cherkasy University. Series: "Pedagogical Sciences"*. Cherkasy. No. 8, pp. 42–48. [in Ukrainian].

4. Derzhavna natsionalna prohrama "Osvita" (Ukraina XXI stolittia) (1994). [State national program "Education" (21st century Ukraine)]. Resolution from 03.11.1993. No. 896. Kyiv, 53 p. [in Ukrainian].

5. Zakon Ukrainy "Pro Natsionalnu prohramu informatyzatsii" [Law of Ukraine "On the National Informatization Program"]. Available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=74%2F98-%E2%F0>. (Accessed 06 Jan. 2023). [in Ukrainian].

6. Zakon Ukrainy "Pro osvitu" [Law of Ukraine "On Education"]. Available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. (Accessed 08 Dec. 2022). [in Ukrainian].

7. Kiiashko, O.O. (2001). Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii pidhotovky molodshykh spetsialistiv u vyshchykh navchalnykh zakladakh I–II rivniv akredytatsii [Innovative pedagogical technologies for the training of junior specialists in higher educational institutions of the I–II levels of accredi-

tation]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Luhansk, 20 p. [in Ukrainian].

8. Natsionalna doktryna rozvytku osvity Ukrainy v XXI st. [National doctrine of the development of education of Ukraine in the 21 century]. Kyiv, 24 p. [in Ukrainian].

9. Nychkalo, N.H. (2007). Profesiina osvita i navchannia: problemy vzaiemoviazku z rynkom pratsi. Formuvannia shyrokoj kvalifikatsii robitnykiv [Vocational education and training: problems of relationship with the labor market]. *Formation of broad qualifications of workers. The contribution of VET to the development of the labor potential of the 21st century: coll. mater., prep. within the framework of the implementation of the Ukrainian-German of the project "Supporting the reform of vocational and technical education in Ukraine"*. Nizhyn, pp. 134–148. [in Ukrainian].

10. Ratynska, I.O. (2017). Struktura i stan sformovanosti profesiinoi kompetentnosti maibutnikh operatoriv z obrobky informatsii ta prohramnoho zabezpechennia v protsesi pidhotovky v koledzhi. Psykholoho-pedahohichni problemy silskoi shkoly [The structure and state of formation of professional competence of future information processing and software operators in the process of college training]. *Psychological and pedagogical problems of the rural school: a collection of scientific works of Uman Pavlo Tychyna State Pedagogical University*. Uman, No. 57, pp. 104–111. [in Ukrainian].

11. Ratynska, I.O. (2018). Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh operatoriv z obrobky informatsii ta prohramnoho zabezpechennia v protsesi vyvchennia ekonomichnykh dystsyplin [Formation of professional competence of future information processing and software operators in the process of studying economic disciplines]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Rivne, 21 p. [in Ukrainian].

12. Svyrydiuk, V.V. (2021). Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh elektromonteriv z remontu ta obsluhovuvannia elektroustatkuvannia u protsesi fakhovoi pidhotovky v zakladakh profesiino-tekhnichnoi osvity [Formation of the professional competence of future electricians in the repair and maintenance of electrical equipment in the process of professional training in vocational and technical education institutions]. *Candidate's thesis*. Uman, 321 p. [in Ukrainian].

13. Ukaz Prezydenta Ukrainy "Pro Natsionalnu stratehiuu rozvytku osvity v Ukraini na period do 2021 roku" [Decree of the President of Ukraine "On the National Strategy for the Development of Education in Ukraine for the Period Until 2021"]. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>. (Accessed 05 Dec. 2022). [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 16.12.2022

"Чим ціннішим видається людині результат її дії, тим з більшою ймовірністю вона повинна відтворити цю дію".

Джордж Хоманс
американський соціолог

"Ніхто не зможе побудувати для Вас міст, на якому Ви повинні перетнути потік життя, ніхто, крім Вас самих."

Фрідріх Ніцше
німецький філософ

